

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ט כסלו

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ה

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

בפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושבע לבריאה

לזכות

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי שיחי שגלוב

לרגל יום הולדתו כ"ב כסלו,

לשנת ברכה והצלחה בגו"ר

נדפס ע"י זוגתו

מרת גיטל רחל שתחי שגלוב

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

עז.

- (1) ברכות ח, א.
(2) תהלים נה, יט.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגדוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

(5) ראה לקו"ת ברכה צח, ב. עיי"ש.
(6) ועד ש"מצוה גוודות מצוה" (אבות פ"ד מ"ב).
(7) עוד ענין בהשייכות דר"ש כסלו לכל ימי השנה – אשר הוא ה"א שנה" לחסידות (ראה הערה בתחלת השיחה), והרי היחס דראש השנה לכל ימי השנה הוא דוגמת יחס הראש שבגוף האדם לכל אבריו, אשר [לא רק שכולל את חיות כל האברים, אלא שגם לאחריו שנמשך החיות מהראש והאברים] ח"א הוא המנהיג את כל האברים (ראה באורכו לקו"ש ד"ש [אמתורגא] ע' 125).
אמנם מ"ש בשיחת חגה"פ הנסמן להלן, שרק חגה"פ – ועד"י יט כסלו – נמשך תמיד, מובן שענין זה אינו בר"ה. כי היחס דראש"י לכל ימי השנה הוא רק (דוגמת יחס הראש שבאדם דראש גופו) מה שכולל אותם ומנהיגם, אבל לא שהוא נצטוו נמצא בהם. מש"כ חגה"פ וי"ט כסלו, הם עצמם נמצאים הם בכל ימי השנה.
וישנה מעלה בהענין ש"ש כסלו הוא ר"ה לחסידות, וכן ועד"י מה שחגה"פ הוא ר"ה לרגלים (ראה ר"ה ד, א) – בזה שמפעל התאגד של כל האדם (ומצבם). (2) ענינם בפע' – לא רק שחגה"פ וי"ט כסלו [כ"א] הם מצד ימי השנה, ומקבילים וכלי הם לפעולה זה.
סבגנו אתר: בתו"פ וי"ט י"ש: (1) הארה ופעולה שלום (וכאדם) והאברים שלום, שוה "טבעם ותולדם" – ויובלד של: תחנת מושג (ומצבם). (2) ענינם בפע' – לא

- (1) לקר"ד ח"א ע' 38.
- (2) ראה תוס' ובהם עג, ב (ד"ה אלא) דמצד חשיבותו לא בטל, ושנוי הטעם הדהיד (ובתוס' שם. ועוד) דכל קבוצ כמחצה על מחצה. וראה עט סופר (להרא"י סופר) על סוגיות הש"ס כלל קבוצ. וש"נ.
- (3) שבת כא, ב.
- (4) מדרי"ל הובא באגרת הטיוול דרוש אות מ' ס' החיים ח"ג פ"פ ר"פ (ועפ"י י"ש להוסיף ביאור במדרי"ל הובא ברמב"ן ר"פ בתעלות).

עם הקב"ה ("ישראל וקוב"ה כולא חד"י) ב"שולחן ערוך" לסעודת הנישואין, הסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר.

(משיחות ש"פ וישלח, ט"ז כסלו תשנ"ב)

בעולם (כנ"ל), אלא יתירה מזה, שישנו כבר בפועל ובגלוי, וצריכים רק לפתוח את העינים, כי מכבר "נתן לכם" . עינים לראות".

(9) ראה זח"ג עג, א.

נב.

המעלה המיוחדת ד"ט כסלו בשנה זו . . ש"ט כסלו בשנה זו הוא לאחר השלימות דשנת ה"פ"ט, בגימטריא "פדה", שכבר נשלמה הפדי' מכל העינים שמונעים ומעכבים ביאת דוד מלכא משיחא, "אשר חרפו עקבות משיחך", כסיום וחזרתם מזמור פד"ה-פ"ט בתהלים, ונמצאים כבר בשנת הצדי"ק, הקשורה עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי.

. . . בימינו אלה – ימות המשיח – שבהם נמצאים עכשיו, וצריכים רק "לפתוח את העינים", ואז רואים שנמצאת כבר הגאולה האמיתית והשלימה בפשטות, וכל בני' "בנערינו ובזקנינו גוי' בבנינו ובבנותינו", מוכנים בכל הפרטים ופרטי פרטים "לגשת ולהסב אל השולחן" ("צוגיין און זעצן זיך צום טיש"), שולחן ערוך בכל מטעמים ובכל טוב, החל מענייני הגאולה, לזיתן ושור הבר' ויין המשומר, ועוד ועיקר, "לדעת את ה'", "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

(משיחת מוצאי י"ט כ"ף כסלו תשנ"ב — ביחידות כללית)

(1) כמדובר כמ"פ ע"י נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שלפני זמן רב כבר כלו כל הקיצין, ונסתיימו כל העינים וההכנות, גם הכפתורים כו'.

(2) בא י"ד, ט.

(3) ראה ב"ב עה, א. ויקר פ"ג, ג. ועוד.

(4) ברכות לז, ב. ועוד.

(5) רמב"ם בסיום וחזרתם ספרו, "משנה תורה".

(6) ישע"י יא, ט.

ימות השנה⁸.

ב. י"ט כסלו דומה לפסח

מצוות דרבנן "יוצאות ונמשכות ממצוות התורה"⁹. מכך מובן, שמצוות התורה כוללות בודאי בתוכן ענינים הנשארים ונמשכים תמיד. ואכן אנו מוצאים, שחג הפסח נמשך בכל ימות השנה¹⁰. כפי שידועה¹¹ הסיבה לכך שאדמו"ר הזקן לא שיבץ בהגדה שבסידורו את הפסקה "חסל סידור פסח", כי פסח אינו מסתיים, אלא ממשיך בכל הימים הבאים, שלא כמועדים האחרים, שרק הארה שלהם מאירה בשאר ימות השנה¹².

בתור ראש – אלא שמהות ענין זה נמשך תמיד. ועפ"י הרי צ"ל עבודה לעשות ימים שאינם חז"פ וי"ט כלי ומקבל (ולא להארה שלהם כ"א) לעינים הם.

(8) להעיר משיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר (לקו"ד ח"ג ע' 976) אשר י"ט כסלו אינו דער ברית" (מילה), והרי המילה היא פעולה נמשכת, שכל רגע שלאחרי' מקיים הוא את המצוה (ראה מנחת מג, ב. צפע"ג (להגאון הרגובי) – על הרמב"ם – תרומות ע' 68 (נעתק במפענח צפונות ס"ע קל ואילך). לקו"ש ח"ג [המתורגם] ע' 12 ואילך. (וראה לקו"ש שם ע' 53 ואילך – עוד ביאור בהשייכות דברית מילה לי"ט כסלו).

(9) אגה"ק סכ"ט (קנ, א).

(10) והחידוש שבחז"פ הוא, אשר עם היות שחגה"פ (וי"ט כסלו) הם ימים חסוימים בשנה – "מועד", עכ"ז נמשכים הם בתמידות. משא"כ שאר מצוות הנמשכות, הרי גם מלכתחלה אין להם זמן קבוע [וכמו תליית ציצית וקביעת מזוזה, שלדעת אב"י (שבת קלא, סע"א ואילך) מקיים את המצוה בכל רגע ורגע – הרי "אין קבוע להם זמן"]. וגם במ"ע שהזמן גרמא, שגם בהם ישנם מצוות נמשכות – וכמו מצות נטילת ד' מינים, שלמ"ד (סוכה מז, ב) "לכולא יומא אתקצאי" מקיים הוא את המצוה בכל רגע ורגע – כי נטילתו הד' מינים ברגע א' של היום נמשכת היא על כל משך היום (ראה צפע"ג קונט' השלמה ע' 6. ובמכתבי תורה מוכ' קנד), וכן החיוב דלבוסי בפריא שנמשך על כל רגע של יום הפורים (ראה לקו"ש ח"ו ע' 201) – הרי בסוכות ופורים גופא (שבהם הם נמשכים) – אין להם זמן קבוע.

וגם מצות מילה שהיא פעולה נמשכת (כנ"ל הערה 8) – אף שמצוה היא ביום השמיני – הרי מה שנמשך בתמידות הוא כללות המצוה – שהוא מהול כו' (שזה) – אין לו זמן קבוע – ולא הענין ד"ביום השמיני ימול".

(11) שיחת חגה"פ – בסה"ש תש"ג ע' 75. ונעתק בהגדה של פסח (הוצאת קה"ת) עם לקוטי טעמים ומנהגים בסופה.

(12) להעיר שפסח הו"ע מדת החסד (לקו"ת במדבר יד,

י"ט כסלו הוא המועד של התגלות החסידות, כידוע¹³, שאז התחיל העיקר של "פיוצו מעינותיך"¹⁴ חוצה¹⁵, וכיון ש"חסידות היא אותו ענין ממש כיציאת מצרים"¹⁶, לכן דומה המועד של י"ט כסלו לחג הפסח, ואף הוא נמשך תמיד.

ג. יציאת מצרים "יסוד גדול..."

– נמשכת תמיד

כל העינים של פנימיות התורה נמצאים (לפחות ברמז), גם בנגלה שבתורה. גם ענין זה, שיציאת מצרים, (שהוא התוכן העיקרי של חג הפסח – זמן חרותינו, וגם של י"ט כסלו), נמשך באופן תמידי, מופיע בתורת הנגלה בפורוש:

על זכירת יציאת מצרים נאמר בתורת הנגלה¹⁷, שהיא "יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ובאמונתנו". מכך מובן, שבנוסף לכך ש"בא לנו מצוות רבות על זה, מצוות עשה ומצוות לא תעשה", ובנוסף לכך ש"אנו אומרים לעולם בברכותינו ובתפילתנו זכר ליציאת מצרים"¹⁷, הרי יותר מכך: בכל מצוה שיהודי עושה, ואף בצרכיו האישיים הנעשים "לשם שמים" או באופן של "בכל דרכיך דעהו"¹⁸, קיימים ביטוי והשפעה של יציאת

ג. פנחס ער, ב. ר"ה נח, א. ובכ"מ), אשר חסד הוא יומא* דאזיל עם כולוה יומין.

(13) תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

(14) דתורת החסידות. וראה לקמן סעיף ט'.

(15) ל' מענה המשיח להבעש"ט שאי יבוא (ראה בהגסמן להלן הערה 41).

(16) סה"מ תש" ע' 196.

(17) ספר החינוך מצוה כא.

(18) אבות פ"ב מ"ב. משלי ג, ו. – ההפרש שבין ב' עינים אלו – ראה בארוכה לקו"ש ח"ג [המתורגם] ע' 161.

187*8.

(*) ראה זח"ג ב. ג. א.ב. קצא, ב. וראה לקו"ת ד"ה האזינו (השלישי) פ"ו. – ה"ל יומא דאזיל כו' מצאתיו בע"ז שער כה דרוש ב'. פנ"ח שער דח"ס פ"א. שער מאמרי רשב"י פ' יתרו, תרומה ואמור (וממ"ש שם יש להעיר למ"ש בלקו"ת שם. עיי"ש) ועוד.

מצרים, בהיותה ה"סוד" לכל פרטי ה"בנין" של התורה ומצוותיה, ושל האמונה.

וכיון שתמיד, בכל רגע ורגע, צריך היהודי לעבוד את הקדוש ברוך הוא, על ידי לימוד התורה וקיום המצוות או על ידי קיום ציווי התורה "וכל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו"¹⁸, יוצא, שגם יציאת מצרים, בהיותה יסוד לעבודת ה', צריכה להימשך באופן תמידי.

ד. הגאולה ממצרים נמשכת גם עתה

בנוסף לכך שיציאת מצרים כוללת את ה"סוד" וה"עמוד" התמידי של קיום התורה והמצוות, הרי היא עצמה ענין תמידי, וגם ענין זה מופיע במפורש בתורת הנגלה:

על הגאולה של יציאת מצרים נאמר¹⁹ "אשר גאלנו וגאל את אבותינו", שהיונו במצב של חירות עתה, בכל השנים שלאחר יציאת מצרים, אינה תוצאה הכרחית מכך ש"גאל את אבותינו" בשנת ב' אלפים תמ"ח, אלא מכך ש"גאלנו", שהקדוש ברוך הוא גואל אותנו ממצרים²⁰; ואנו אומרים "זכר ליציאת מצרים", מפני שהגאולה שהתרחשה בשנת ב' אלפים תמ"ח נמשכת גם עתה. ו"אילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים" – אילו הגאולה אשר "הוציא את אבותינו" לא היתה נמשכת גם עתה²¹ – "הרי אנו ובנינו ובני בנינו מושועבדים היינו לפרעה במצרים".

הדבר דומה לנס של קריעת ים סוף, ש"רוח קדים עזה" אשר גרמה ל"ויבקעו המים" היתה

(19) משנה פסחים קטז, ב. ברכת אשר גאלנו.

(20) כי בכל דור ודור וכל יום ויום חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים (פסחים שם. תניא רפמ"ו).

גם את"ל דוח שאנו בני חורין היא תוצאה הבאה ממילא מיצי"מ ש"גאל את אבותינו" – אינו מובן פירוש "גאלנו", ובפרט שמקדים "גאלנו" ובא בהוספה על "גאל את אבותינו".

(21) דאי כפשוטו – מאי קמ"ל?

צריכה להמשיך בפעולתה "כל הלילה"²², ומיד כשהפסיקה, "וישב הים... לאיתנו – לתקפו הראשון"²³.

ה. החירות לאחר יציאת מצרים ממשיכה לפי הטבע

אך יש להבין השוואה ודוגמא זו:

בקריעת ים סוף, כיון שעצם בקיעת המים ועמידתם כחומה הוא ההיפך מטבעם, מובן, ששינוי טבע זה יכול להתקיים רק על ידי כח אלקי שהתלבש ב"רוח קדים" וגרם לשינוי זה. ולכן, כאשר "רוח הקדים" עברה, מיד התבטל²⁴ שינוי הטבע והים שב "לאיתנו"²⁴.

אך ביציאת מצרים, כיון שעצם החירות איננו שינוי הטבע,

שהרי הנס, שינוי הטבע, שהיה ביציאת מצרים הוא רק ברגע היציאה מגלות מצרים, כי על-פי טבע אפילו עבד אחד אינו יכול

(22) בשלח יד, כא.

(23) שם טו, כו ובפרש"י שם (ממכילתא). וראה שער היחוד והאמונה פ"ב.

(23*) להעיר מלק"ש [המתורגם] ח"ז ע' 95 ואילך.

(24) וכן הוא בכל הנסים שהנס הוא שינוי טבע הדבר. וראה להלן הערה 27 בשוה"ג; הערה 38.

וי"ל שזה מ"ש (תהלים קלו, ו) "לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו", דמכיון שמצד טבע הבריאה הטבעי הקב"ה בדי' היסודות, המים הם למעלה מהעפר – הרי המציאות דרקיעת הארץ על המים הוא היפך הטבע, ולכן צ"ל חסדו (שפועל "לרוקע הארץ") נמשך לעולם – בתמידות.

ומה דביטול הגזירה דתחתונים לא יעלו למעלה שבמתן תורה (שמו"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו) אינה פעולה תמידית* – אף שחיבור עלינום ותחתונים הוא חיבור ב' הפכים, שאין לו [לכאורה] מקום בטבע הבריאה – היינו לפי שהתורה היא הכלי אומנות דבריאת העולם (ב"ד רפ"א), ויתירה מזו: גם לאחר הבריאה "התנה הקב"ה עם מע"ב... אס... מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתהו ובהו" (שבת פח, א) – הרי א"א שהבריאה תנגד להענין דמ"ח, ואדרבה – טבע הבריאה עצמו דורש הענין דמ"ח, מכיון שעיי"ו דוקא הוא קיומה.

(*) וכדמוכח משיחת חגה"פ ה"ל, שרק חגה"פ – ענין יצי"מ [אבל לא חגה"ע. זמן מתן תורתנו] נמשך בתמידות. ומ"ש "נתון התורה" לשון הוה – הו"ע אחר. עיין בד"ה ונעשית חג שבועות תש"ה ובהמאמר שלאחריו.

הזקן חשש לנצחונה של צרפת כו"י, ודוקא בדורנו זה, ע"י "בית יוסף", נעשה גילוי והפצת המעיינות גם במדינת צרפת, ביסוד שם ישיבת "תומכי תמימים" ע"ד כבליובאוויטש, ולכן, הגיע בפועל הזמן ש"ירשו את ערי הנגב", ו"עלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמז:

"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), השלימות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), וי"ל שבזה מרומז שבהבירור דמדינת צרפת, נגמר ונשלם בירור העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ולהעיר, שהבירור ד"צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מ), בית יוסף, ועד לבית יוסף כפשוטו, הבית שבו בחר ועד שקנהו ובו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" – שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770".

ובעומק יותר – "צרפת" אותיות "פרצת", שבזה מרומז שגילוי והפצת המעיינות הוא בצרפת – פריצת כל הגדרים, ולא רק באופן שמצד פריצת כל הגדרים דהמעיינות באים הם גם בתחתון שאין תחתון למטה ממנו, אלא יתירה מזה, שענין זה הוא גם מצד התחתון, כמודגש בכך ש"צרפת" אותיות "פרצת", ועיי"ז נעשה "פרצת" עליך פרץ", "זה משיח, שנאמר" עלה הפורץ לפנייהם".

. . . ומזה מובן שבימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את העיניים ולראות את המציאות בפועל ממש – היינו שיושבים יחד

(4) ראה ספר התולדות אדה"ז (קה"ת תשל"ו) ע' רנט ואילך. ועוד.

(5) וישב לח, כט.

(6) מיכה ב, יג.

(7) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ובפרש"י.

(8) כלומר, לא זו בלבד שנשלמה העבודה וצריכים לפעול הגילוי

הוספה

בשורת הגאולה

נא.

לאחרי „מעשינו ועבודתינו“ דכל בנ״י במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד לאחר גילוי תורת החסידות ב״ט כסלו, שאז התחיל עיקר הענין ד״יפוצו מעינותיך חוצה״, ומוסיף והולך ע״י רבותינו נשיאנו מדור לדור, עד לכ״ק מו״ח אדמו״ר נשיא דורנו, שעל ידו הופצו המעיינות חוצה בכל קצוי תבל – כבר נגמרו ונשלמו כל הענינים גם מצד (וב)העולם, כפי שהודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה, גם „צחצוח הכפתורים“, והכל מוכן לביאת המשיח.

ומזה מובן שהמשך העבודה שלאח״ז (כל זמן שמשיח צדקנו מתעכב מאיזו סיבה (בלתי ידועה ומובנת כלל)) אינו „עבודת הברורים“ (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הברורים), אלא, עבודה מיוחדת להביא להתגלות בפועל בעולם.

ויש לומר, שהמעלה המיוחדת בדורנו זה מרומזת בהפטרות דפרשת וישלח – „והי״ בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש גו' וירשו הנגב את הר עשו כו' וגלות גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו״:

מהחידושים של (יוסף והמשך ד) „בית יוסף“ שבדורנו (כ״ק מו״ח אדמו״ר נשיא דורנו, ששמו הראשון יוסף), לגבי הדורות שלפנ״ז עד לדורו של רבינו הזקן („בית יעקב״) – שעל ידו נעשה הפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כמדינת צרפת, אשר, בזמנו של רבינו הזקן (וכן בזמנם של רבותינו נשיאנו שלאח״ז) לא הי' גילוי בקביעות כ״כ הפצת תורת החסידות במדינת צרפת, להיותה תחתון למטה (ועד כדי כך שרבינו

(1) ראה ס' השיחות תורת שלום ס״ע 112 ואילך.

(2) עובדי א' יח ואילך.

(3) להעיר מהשייכות המיוחדת דרבינו הזקן ליעקב (ראה בארוכה מעייני הישועה (קה״ת תשמ״ח) ע' 101 ואילך).

לקוטי

י״ט כסלו

שיחות

לברוח משם²⁵, אך לאחר רגע היציאה, נשארים משוחררים על-פי הטבע²⁶, צריך להיות לכאורה, שלאחר הרגע שבו ״הוציאנו מעבדות לחירות״, היינו צריכים להישאר במצב של חירות גם ללא ההמשכה התמידית של יציאת מצרים²⁷. מדוע יש צורך בענין של ״גאלנו״ – שיציאת מצרים תימשך גם עתה?

1. יציאת מצרים – ביטול האפשרות לשעבוד דומה

ההסבר לכך הוא:

ידוע, שגלות מצרים היא השורש של כל הגלויות שלאחריה²⁸. מכך מובן, שהיתה זו גם הגלות הקשה ביותר – קשה אף, בכמה ענינים, מהגלות העכשווית, האחרונה²⁹.

(25) רש״י יתרו יח, ט (ממכילתא שם).

(26) ובפרט שלפנ״ז היו בני חורין, גלות מצרים בא בתור עונש* וגו׳, וגם הגויה לא היתה (מלכתחלה) כ״א על ארבע מאות שנה.

(27) חילוק עד״ז – בהניסים השייכים ליצי״מ*:

״ידו מצורעת כשלג״ – שהצרעת נשארה גם לאחר הנס, ובכדי שתהי' ידו ״שבה כבשרו״ הוצרך להיות נס שני לבטל את הצרעת (ולא שנתבטל ממילא ע״י הפסק נס הראשון). וכדמוכח גם ממד״ל (שבת צו, א. פרש״י שמות ד, ו. וראה גם שמו״ר פ״ג, יב) מכאן שמדה טובה ממהרת לבוא ממדת פורענות; צפרדע – אשר גם לאחר שסרו הצפרדעים ממך ומבתיך, נשארו ביאור (וארא ת, ז). וגם בהביתם, חצרות ושדות נשארו מתים וצברו אותם חמרים חמרים (שם, ט״ו ד); וכן בארבה – שבכדי שלא ישרא ארבה בכל גבול מצרים, הוצרך להיות רוח ים חזק מאד (בא יו״ד, יט).

(28) נסמן לקמן ע' 183 הערה 17.

(29) ראה גם לקו״ש ח״א [המתורגם] ע' 84.

(*) ראה לקו״ש [המתורגם] ח״ה ע' 183 הערה 18.

(*) משא״כ במכת דס – מכיון שהנס (שינוי הטבע) הי' בעצם המציאות

[שהרי גם לאחר שנהפכו המים לדם נשארו מים בעצם מהותם (ועד אשר ״יגית מלאה מים... ישראל שרתה מים והמצרי דם וכשהי' לוקח מישראל בדמים (דוקא) הי' שרתה מים״ (שמו״ר פ״ט, יד ד)), ובמילא מה שהיו המים (בנוגע להמצריים) לדם הוא שינוי תמידי בהמים]

בהפסק הנס – נתבטל השינוי לדם ממילא (שהרי לא מצינו שהיו צריכים להריק האגמים וכל מקוה מימיהם ובעצים ובאבנים לאחר המכה).

כנאמר בזהר על ״וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים״³³, שישאל ראו את מיתת שרו של מצרים. וכאשר התבטל שרו של מצרים למעלה, התבטלה למטה כל אפשרות ונתנית מקום לגלות הדומה לגלות מצרים – ״לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם״³⁴.

ולפי זה מובן, שלא זו בלבד שהיציאה ממצרים היתה שינוי טבע, אלא גם עצם המציאות של חירות זו, שישאל נמצאים במצב שפרעה ומצרים אינם יכולים לשלוט בהם, הוא ענין נסי שאין לו מקום לפי הטבע, כדלהלן.

(30) ראה מגילת יד, א.

(31) הגש״פ – פסקא ״הא לחמא עניא״.

ופשוט שאין לומר שאמירת הלל בפסח הוא מצד זה שביצי״מ נפתח הצנור גם לגאולה העתידה (שאו נהי' ״בני חורין״) – כי אמירת הלל שייכת רק על דבר שישנו כבר במציאות (ולהעיר ממשנ״ת (ראה לקו״ש ח״ב [המתורגם] ע' 234) הטעם על מה שאין מברכים שהחינו בימים האחרונים של פסח, כי הם שייכים בעיקר לגאולה העתידה. כן אין גומרים או את ההלל).

(32) ועפ״ז מובן מ״ש (מיכה ז, טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (שיצי״מ היא בדומה לגאולה העתידה, ועד שכמה פרטים של גאולה העתידה נלמדים מגאולת מצרים) – אף שרק גאולה העתידה היא גאולה שלימה שאין אחרי גלות – כי גם גאולת מצרים הוא באופן כזה, שאי' להיות עוד פעם גלות (כזו שדומה לגלות מצרים).

(33) בשלח יד, לו. וח״ב נב, ב. וראה גם שמו״ר פכ״א, ה. פכ״ב, ב. וש״נ.

(34) בשלח יד, יג.

ז. יציאה ממצרים – חירות

שמעל לסדר ההשתלשלות

לכל הענינים שלמטה יש שורש למעלה. נאמר בתורת החסידות³⁵, שגם למעלה קיים ענין של "מצרים": "כל סדר ההשתלשלות נקרא בשם מצרים, בחינת מיצר וגבול". וכיון שמצד סדר ההשתלשלות יש מקום לצד הנגדי, לכן "במצרים, בחינת סדר ההשתלשלות, יכול להיות בית עבדים". מצב החירות שבו נמצאים ישראל, שאין כלל אפשרות להיותם "בבחינת עבדים", נובע מכך ש"הוצאתיך מארץ מצרים" – שהקדוש ברוך הוא הוציא את ישראל מהמצרים של סדר ההשתלשלות ורוגמו אותם לדרגה שלמעלה מההשתלשלות.

זהו ההסבר לכך שגם עצם מצב החירות הוא ענין נסי שמעל הטבע, כי סוג חירות זה, שבו אין כלל אפשרות לשעבוד מצרים, נובע מהדרגה שמעל להשתלשלות, ומובן, שהחיבור בין המיצר והגבול שבעולם הזה הגשמי, שבו נמצאים ישראל, לבין ה"בלי גבול" שמעל להשתלשלות, המופלא הרבה יותר מ"פילא בקופא דמחטא"³⁶ (=פיל בקוף מחט) – הוא ענין נסי הנעלה לחלוטין מהטבע ונוגד לו.

ולכן צריכה הפעולה של יציאת מצרים להימשך באופן תמידי, גם עתה, ואילו תיפסק פעולה זו ח"ו היינו שוב במצב של "משועבדים היינו לפרעה במצרים"³⁷ – כי בכל חיבור של שני הפכים, צריכה הפעולה שיצרה את החיבור להימשך בתמידיות³⁸.

ח.

קשר כפול

מכך מובן, שהקשר בין יציאת מצרים לקיום התורה והמצוות הוא כפול: מצד אחד, זכירת יציאת מצרים היא היסוד לקיום כל פרטי התורה והמצוות, כדלעיל בסעיף ג'. ומצד שני: קיום התורה והמצוות מביא לידי יציאת מצרים. שהרי, כיון ש"על מנת כן הוצאתיך"³⁹, שיציאת מצרים תלויה בתנאי של קיום התורה והמצוות, הכרחי להגיע לקיום תמידי של התורה והמצוות, שבאמצעותו מגיעים ל"הוצאתיך" באופן תמידי.

ט. שלושה ענינים אלו בי"ט

כסלו

מכך מובן גם לגבי י"ט כסלו – זמן התגלות החסידות, הדומה במהותו ליציאת מצרים, כדלעיל בסעיף ב' – שגם בו ישנם שלושה הענינים הללו, כביציאת מצרים כפשוטה:

(א) פעולת גילוי החסידות, שהתחילה בי"ט כסלו תקנ"ט, היא פעולה נמשכת. שהרי, כיון שהנס של י"ט כסלו לא התבטא רק ביציאה של אדמו"ר הזקן ושל תורת החסידות ממאסר לחירות, אלא גם בכך שהחסידות נמצאת לאחר מכן במצב של חירות וגילוי בעולם

– כי מצד סדר ההשתלשלות אין אפשרות שהמיצר והגבול של העולם, עד ל"חוצה" הרחוק ביותר, ייהפך למקום ל"מעיינות" של

– צריכה היא תמיד לכת הוריק (כמבואר בד"ה נ"ח תרמ"ג. ובכ"מ);

וגם בדיני התורה כן הוא. וכמו בהקדש, אשר "כיון שקיי"ל יש שאלה להקדש היו כמו כל רגע ורגע הקדש חדש" (צפע"נ מהדו"ת יב, ב. וראה גם שם הל' ערכין פ"ד הכ"ח – ע' 76), כי קדושה ענינה הבדלה והפרשה, ובמילא – חיבורה עם הגשם הוא חיבור ב' הפכים (ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 232); וכן בנשואין, שלכמה שיטות "בכל יום יום היה קנין חדש" (צפע"נ הל' אישות פכ"ז הכ"ב – ראה בארוכה מפענח צפונות ע' קלה) – לפי שיחוד דבר ונוקבא הוא חיבור ב' הפכים.

(39) ראה רש"י אמור כב, לג (תו"כ שם). בהר כה, לה. ואתחנן ה, טו.

רזין דאורייתא ורזין דרזין, ובאופן של גילוי והפצה, כשם שהחיבור בין שני הפכים ("מעיינותיך" ו"חוצה") הוא ענין נסי שמעל לטבע –

הכרחי לשם כך שהפעולה תהיה פעולה נמשכת.

ולפיכך יום י"ט כסלו, אשר בכל שנה ושנה חוזר וניעור⁴⁰ ביום זה מה שהתחדש בי"ט כסלו הראשון, הוא "מועד תמידי", הנמשך בכל ימות השנה, בדומה לחג הפסח.

(ב) החסידות היא "יסוד גדול" ו"עמוד חזק" המקיים ומחזק את כל עניני התורה והמצוות ואף את עשיית דברי הרשות לשם שמים, עד לאופן של "בכל דרכיך דעהו", שכאשר עושים אותם מתוך רגש וחיות של חסידות, הם נעשים אחרת לגמרי.

וזהו אחד הטעמים לכך שהחסידות נקראת "מעיינותיך"⁴¹:

כשם שבמים תלוי הקיום הגשמי של האדם, ואף הצומח והחי שמהם ניזון האדם זקוקים

למים לצורך קיומם, וכל המים מגיעים מן התהום על ידי המעינות – כך גם המעינות של תורת החסידות: בהם תלוי הקיום (הרוחני) של האדם.

(ג) כדי שפעולת גילוי החסידות, שהתחילה בי"ט כסלו הראשון, תימשך ותשפיע בפנימיות באופן תמידי – יש צורך ב"עבודה בפועל" של תורת החסידות: עבודה בפועל זו, כאשר היהודי מתנהג בהתאם לתורת החסידות, הן לגבי עצמו, והן לגבי זולתו: הוא מפיץ את מעיינות החסידות ב"חוצה" האישי שלו, בכל כחות נפשו ואיברי גופו, וכן ב"חוצה" שמחוצה לו –

היא עצמה מעוררת וממשיכה את הגילוי שהתחיל בי"ט כסלו הראשון, שהכח לעבודה של "פרוץ מעיינותיך חוצה" נמשך, ובכל שנה ושנה הוא נמשך ביתר שאת וביתר עז⁴² – והיא תביא לידי "קאתי מר"⁴³, דא מלכא משיחא, בקרוב ממש.

(משיחת חג הפסח תשכ"ד וי"ט כ"כ כסלו תשכ"ז)

(40) נסמן בלקו"ש ח"ה ע' 400 הערה 76.

(41) אגה"ק הידועה של הבעש"ט – נסמן בלקו"ש ח"ד [המתורגם] ע' 213. וראה גם שם ע' 99-100 ובהערות שם.

(42) ראה אגה"ק סי"ד.

(43) אגה"ק הנ"ל של הבעש"ט. וראה לעיל ע' 132 ואילך ובהערות שם.

לזכות

ב"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

ב"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ה)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד